

Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 7/2023

Il-Pulizija

Vs

Antoine Abela

Illum, 20 ta' Settembru 2023

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet dedotti kontra l-appellat, Antoine Abela, detentur tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 333578M, akkużat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli nhar it-12 ta' Diċembru 2020, għall-ħabta ta' 07:30hrs, gewwa Triq il-President Anton Buttigieg, Zejtun:

1. Ġiegħel, halla jew ippermetta li l-vettura Nru. DCI-182 tinstaq minn Suri Xhafa, persuna li ma kelliex il-liċenzja tas-sewqan meħtieġa biex issuq l-imsemmija vettura;
2. Ġiegħel, halla jew ipermetta lil Suri Xhafa jsuq vettura Nru. DCI-182 mingħajr ma kien kopert b'polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' t-terzi persuni.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tas-6 ta' Diċembru 2022, fejn il-Qorti, filwaqt li lliberat lill-imputat mill-imputazzjoni numru (2) peress illi ma tirrizultax, sabitu ħati, fuq ammissjoni tiegħu stess, tal-ewwel imputazzjoni (Kap. 65, Art. 15(1)(a)) u kkundanatu jhallas multa ta' tlett mitt Ewro.

Inoltre, il-Qorti swalifikatu ukoll milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għall-perijodu ta' tmint ijiem.

Rat ir-rikors tal-Avukat Ġenerali, ipprezentat fil-5 ta' Jannar 2023, fejn talab lil din l-Qorti tirrifirma s-sentenza appellata billi tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet htija fir-rigward tal-ewwel imputazzjoni u tħassarha u tirrevokaha f'dik il-parti fejn ma sabietx htija fir-rigward tat-tieni imputazzjoni u minflok issib htija f'dan ir-rigward ukoll u tinfliggi piena adegwata u skont il-liġi.

Rat l-aggravji imressqa mill-appellant Avukat Ġenerali.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellat esebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Semgħet trattazzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi, fl-uniku aggravju vventilat minnu, l-Avukat Ġenerali jishaq li ma jaqbilx mal-konkluzjoni milhuqa mill-Ewwel Qorti meta din għaddiet biex tillibera lill-appellat mir-reat ikkontemplat fl-artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta. Jishaq li għaladarba is-sewwieq tal-vettura Suri Xhafa, dakinhar tal-inċident, ma kellux liċenzja tas-sewqan valida, allura awtomatikament ma seta' qatt ikun kopert b'polza ta' assigurazzjoni.

Illi, kif tajjeb stqarret l-Ewwel Qorti fis-sentenza tagħha, tul is-snin kien hemm deċiżjonijiet li jidhru kemmxejn konfligġenti mill-qrati tagħna dwar x'interpretazzjoni għandha tingħata lid-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta, liema artikolu tal-liġi jikkontempla ir-reat ta' sewqan mingħajr kopertura ta' assigurazzjoni: –

Bla hsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, hadd ma jista' juża jew iġieghel jew iħalli lil persuna oħra tuża vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-

każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.

Illi, pero' il-legislatur ma waqafx hemmhekk meta fis-sub-artikoli (1A) u (1B) ta' l-istess artikolu, fassal żewġ presunzjonijiet *iuris tantum* li l-persuna akkużata trid neċessarjament tegħleb sabiex taħrab mill-htija:-

(1A) Ikun prezunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taht is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni mahruġ taht l-artikolu 4(4).

(1B) Tista' tingħata eċċezzjoni valida, fil-prosekuzzjoni ta' reat taht is-subartikolu (1), mill-akkużat jekk igib prova li r-reat ikun sar mingħajr ma huwa kien jaf bih u li jkun eżerċita kull diligenza dovuta biex ma jhallix li r-reat isir.

Illi, ukoll l-artikolu 4(4) ta' l-istess Att jipprovdi hekk:

Polza ta' assigurazzjoni ma għandha ebda effett għall-finijiet ta' din l-Ordinanza kemm-il darba u sakemm ma jiġix mahruġ mill-assiguratur awtorizzat favur il-persuna li hadet il-polza, ċertifikat (hawnhekk iżjed 'il quddiem imsemmi "ċertifikat ta' assigurazzjoni") fil-forma stabbilita; u meta l-polza ta' assigurazzjoni tkun ċertifikat internazzjonali ta' assigurazzjoni, dak iċ-ċertifikat internazzjonali għandu, għall-finijiet kollha ta' din l-Ordinanza hliet meta r-rabta tal-kliem ma teħtieġx xort'ohra, ikun iċ-ċertifikat ta' assigurazzjoni meħtieġ li jinħareġ taht dan is-subartikolu.

Illi, huwa evidenti minn qari ta' din id-disposizzjoni tal-ligi illi l-legislatur iqiegħed fuq l-ispalla tal-persuna akkużata l-htieġa li huwa jeżonera ruhu mir-responsabbiltà kriminali billi jgib prova illi l-vettura hija koperta b'polza ta' l-assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni u dan billi juri li hemm fuq saqajh ċertifikat ta' l-assigurazzjoni mahruġ fit-termini ta' l-artikolu 4(4) ta' l-Ordinanza **favur tiegħu jew favur dik il-persuna li huwa jkun ippermetta li ssuq il-vettura**. Illi din il-Qorti ma tistax allura taqbel mal-fehma tal-Ewwel Qorti illi huwa biżżejjed li jkun hemm ċertifikat ta' assigurazzjoni mahruġ fuq kwalunkwe persuna, għaliex l-artikolu 4(4), li jagħmel referenza għalih l-artikolu 3(1A), jinneċjesita illi dan ikun mahruġ favur dik il-persuna li tkun qed issuq il-vettura, u l-kwistjoni dwar jekk l-obbligazzjonijiet naxxenti minn din il-polza tal-assigurazzjoni għandhomx ikunu onorati xorta wahda mis-soċjeta assiguratrici għalkemm il-vettura ma tkunx misjuqa minn sewwieq awtorizzat skont il-polza tal-assigurazzjoni, hija *res inter alios acta*, u kif tajjeb tistqarr

l-Ewwel Qorti hija kwistjoni purament ta' natura ċivili li ma għandha ikollha ebda piż fil-kamp penali.

Illi, mill-polza ta' assigurazzjoni eżebita in atti jirriżulta li tali polza nharget fuq il-vettura tal-ghamla *Peugeot Partner* bin-numru ta' registrazzjoni DCI-182. Din dahlet fis-seħh nhar l-1 ta' Mejju 2020 u skadiet nhar it-30 ta' April 2021. In oltre, mill-istess dokument jidher li l-*Policyholder* huwa propju l-appellat u l-polza tkopri s-sewqan ta' l-appellat u ta' kwalunkwe persuna 'il fuq minn hamsa u għoxrin sena "*driving on your order or with your permission*".

Illi, jirriżulta ukoll li l-appellat ammetta b' mod inkondizzjonat l-ewwel imputazzjoni miġjuba kontrib u għalhekk jammetti illi huwa halla jew ippermetta li l-vettura tiegħu bin-numru ta' registrazzjoni DCI-182 tinstaq minn Suri Xhafa, liema sewwieq ma kellux liċenzja tas-sewqan valida biex isuq. Fil-fatt jirriżulta illi dan Suri Xhafa li kien impjegat mal-appellat ppreżenta lill-uffiċjal investigattiv, WPS138 Muscat, liċenzja tas-sewqan tal-Albanija li ma kienx valida għal sewqan f'Malta. Jikkonsegwi għalhekk illi galadarba l-appellat ippermetta li l-vettura tiegħu tinstaq minn persuna li ma kellhiex liċenzja valida tas-sewqan, kellu jkun konxju tal-fatt ukoll illi tali sewqan minn din il-persuna ma kienx kopert bil-polza ta' l-assigurazzjoni mahruġa favur tiegħu. Oltre minn hekk, l-appellat lanqas iressaq lil dan Suri Xhafa jixhed sabieħ jindika lil Qorti jekk huwa persuna li għalqet l-eta' ta' hamsa u għoxrin sena.

Illi, kif gie stabbilit fil-kawzi bl-ismijiet "Il-Pulizija vs. Plamen Petko"¹ u "Il-Pulizija Vs Jonathan Grech"² –

".... gie ritenut minn din il-Qorti fl-Appell Kriminali Il-Pulizija vs. Peter Paul Micallef³ meta kienet saret ukoll riferenza ghas-sentenza Il-Pulizija vs. Carlo Abela⁴ fejn din il-Qorti irriteriet li galadarba persuna ma jkollhiex liċenzja tas-sewqan, hi ma tistax tkun koperta b' polza ta' assikurazzjoni u fil-fatt dik hi l-pozizzjoni legali , għax galadarba jigi pruvat li d-driver ma jkollux driving licence, ebda insurance ma tkoprieh. Jekk umbagħad id-driver ikun daqstant fortunat li jsib xi assikurazzjoni li lesta li tkoprieh anki meta ma jkunx licenzjat biex isuq, jispetta lilu biex jagħmel il-prova ta' tali kopertura u mhux lill-Prosekuzzjoni li tipprova li dik il-karozza partikolari

¹ Deciza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali nhar it-2 ta' Novembru 2006.

² Deciza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali nhar il-25 ta' Jannar 2007.

³ Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-18 ta' Settembru 2002.

⁴ Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-15 ta' Lulju 1996.

ma kienetx koperta b' polza ta' assikurazzjoni jew li tali assikurazzjoni ma tkunx tkopri lil dak id-driver. Biex issir tali prova altrimenti kull darba jkunu iridu jigu prodotti bhala xhieda r-rapprezentanti tal-assikurazzjonijiet kollha li joperaw f' Malta u Ghawdex biex jiddikjaraw jekk hemmx polza għall-dik il-vettura jew le u f' kaz li iva jekk id-driver individwalment hux kopert.'

Illi, hekk kif gie ritenut minn dina l-Qorti diversament preseduta fil-kawza fl-ismijiet "Il-Pulizija vs Gilbert Gatt" deciza nhar il-11 ta' Mejju 2023 -

F'kull kaz, anki kieku l-karozza tkun koperta b'assikurazzjoni, dan ma jfissirx li kull driver li jirkeb fiha, jkunx licenzjat jew le, jkun ukoll kopert b'polza kontra r-riskji tat-terzi persuni ghax jistghu ikun hemm restrizzjonijiet dwar min ikun kopert b' polza partikolari.

Illi, l-iżvilupp ġurisprudenzjali fir-rigward tar-reat in diżamina kien tajjeb traċċjat minn din il-Qorti kif diversament ippresjeduta meta intqal hekk:

"Issa, traccjat l-insenjament tal-Qrati tul iz-zmienijiet, jidher illi sas-sena 2005, l-Qrati taghna dejjem fehemu dak li fis-semplicita' tieghu jipprovdi l-artikolu 3 tal-Kap 104, igifieri li hadd ma jista' jsuq vettura bil-mutur jekk ma jkunx debitament assikurat biex jaghmel dan. Dik is-sentenza izda tippertja fuq id-doveri tal-kumpaniji tal-assikurazzjoni u bid-dovut rigward, l-obbligi u l-kundizzjonijiet li l-kumpaniji tal-assikurazzjoni jassumu mal-Awtoritajiet kompriz ir-Regolatur, sabiex tinhargilhom u jzommu fis-sehh il-licenzji taghhom bhala assikurazzjoni kompriz l-obbligi taghhom li jiehu sehem f'pool bhala insurers concerned, ma jistghax jitqies li jezonera lil kull sewwieq mill-obbligi tieghu taht il-Kapitolu 104. Tant hu hekk illi, għad li s-sentenza fl-ismijiet Scuderi kien font ta' referenza għal diversi kawzi anke jekk mhix dejjem segwita, l-Qorti tal-Appell kellha ripensament u fis-sentenza taghha Il-Pulizija vs Andre Apap tal-4 ta' Frar, 2011 rriteniet illi ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-Qorti diversament preseduta fis-sentenzi taghha Il-Pulizija vs Angelo Scuderi (3.11.2005), Il-Pulizija vs Stefan Apap (26.4.2007) u Il-Pulizija vs Charles Galea (7.5.2007) u ohrajn "dwar meta tiskatta l-prezunzjoni prevista fissubartikolu 3(1A) tal-Kap 104. Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 huwa car u inekwivoku fil-portata tieghu."⁵

Illi, tgħid hekk is-sentenza Il-Pulizija vs Andre' Apap li għaliha taghmel referenza l-Qorti fid-deċiżjoni su-iċċitata:

"Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 hu ċar u inekwivoku fil-portata tiegħu: il-prezunzjoni in kwistjoni tiskatta kull meta "...min jiġi akkużat b'reat taht issubartikolu (1) ma jgħibx prova kuntrarja billi juri certifikat tal-assigurazzjoni mahruġ taht l-artikolu 4(4)" tal-Kap. 104. Din id-dispozizzjoni ma thalli lok għall-ebda interpretazzjoni. Qatt ma kien hemm xi htiega li jsir

⁵ Il-Pulizija vs Joseph Gatt deciza nhar it-18 ta' Jannar 2016.

xi sforz biex id-dispozizzjoni tal-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 tiġi rikonċiljata permezz ta' proċess ta' interpretazzjoni mad-dispozizzjoni tal-artikolu 10(1) tal-istess Kap għaliex iż-żewġ dispozizzjonijiet jirregolaw sitwazzjonijiet diversi. L-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 jirregola x'jiġri fi proċeduri kriminali għal reat taħt l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 mentri l-artikolu 10(1) tal-istess Kap jirregola ir-rizarċiment mill-assikurazzjoni għal xi responsabbiltà' għal dejn ċivili li għandha tkun koperta minn polza ta' assikurazzjoni. B'dak kollu li hemm fl-artikolu 10(1) tal-Kap 104 il-pożizzjoni li hemm fl-artikolu 3(1A) talistess Kap tibqa' mhux mittiefsa u ċioe' li fi proċeduri kriminali għal reat taħt l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 kemm-il darba l-akkużat ma jgibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni mahruġ taħt l-artikolu 4(4) jiġi preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni'

Illi konsekwentement, tenut kont tad-dicitura tal-liġi applikabbli għal din l-imputazzjoni in dizamina, ma setatx l-Ewwel Qorti tistrieħ unikament fuq iċ-ċertifikat ta' l-assigurazzjoni pprezentat mid-difiża mingħajr ebda prova ulterjuri u dana meta kien jirriżultalha illi t-terza persuna nvoluta, li l-appellat ippermetilha issuq il-vettura tiegħu, (u li *del resto* l-eta' tagħha baqgħet injota), ma kellhiex liċenzja tas-sewqan valida għal Malta, u dan fuq ammissjoni tal-appellat innifsu , u għalhekk ma setgħat qatt tkun koperta bl-istess polza ta' assigurazzjoni. Dan għaliex l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta jipprospetta l-htija tal-persuna li ssuq vettura jew tippermetti persuna oħra issuq dik il-vettura, meta il-polza ta' l-assigurazzjoni ma tkopriex tali sewqan. Din il-prova ma ssirx mill-Prosekuzzjoni, iżda trid issir mill-persuna mputata, prova li neċessarjament hija f'idejha bħala dik il-persuna li hija mixlija bl-att vjolattiv. Dan għaliex hekk kif ikun hemm ix-xilja taħt il-Kapitolu 104, hemm il-presunzjoni illi ma kienx hemm polza ta' l-assikurazzjoni, liema presunzjoni trid tingheleb mill-persuna mixlija bir-reat. Illi din il-prova ssir bil-produzzjoni ta' ċertifikat ta' l-assigurazzjoni li għandu jkun jikkonforma mar-rekwiziti stabbilit fl-artikolu 4(4) ta' l-Att, u fuq kolloxx illi dan iċ-ċertifikat huwa tali li jkopri kwalunkwe hsara li talvolta tista' tkun minnu kkagjonata waqt li hu kien qiegħed isuq il-vettura.

Illi, t-test bl-Ingliż ta' din id-disposizzjoni tal-liġi, fil-fehma tal-Qorti huwa iktar ċar u inekwivoku meta hemm hekk dispost:

Subject to the provisions of this Ordinance, it shall not be lawful for any person to use or to cause or permit any other person to use a motor vehicle on a road unless there is in force in relation to the use of the vehicle by that person or that other person, as the case may be, such a policy of insurance in

respect of third-party risks as complies with the requirements of this Ordinance. (enfazi tal-Qorti)

Illi fid-dawl tal-provi kkompilati l-Qorti ma tarax illi l-appellat jista' jahrab mir-responsabbilta' penali ghal din l-infrazzjoni tal-ligi meta ma ressaqx dawk il-provi, sal-grad tal-probabbli, sabiex jindika li s-sewwieq kien kopert bil-polza tal-assigurazzjoni, u cioe' illi s-soċjeta ta' l-assigurazzjoni kienet xortawhda ser tkopri dak is-sewqan ghalkemm is-sewwieq ma kellux licenzja tas-sewqan valida ghal Malta, u minghajr ma ressaq provi dwar l-eta' tas-sewwieq biex juri li kien jaqa' taht il-kategorija ta' *authorised driver* skont l-imsemmija polza. Ghalhekk, fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet il-Qorti tqies li l-aggravju imressaq mill-Avukat Ġenerali jisthoqqlu akkoljiment u li l-Ewwel Qorti errat meta ghaddiet sabiex tillibera lill-appellat mit-tieni imputazzjoni dedotta fil-konfront tieghu.

Ghal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tilqa' l-appell tal-Avukat Ġenerali, tghaddi ghalhekk biex tirriforma s-sentenza appellata billi:

- i) **Tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet lill-appellat, fuq ammissjoni tieghu stess, hati tal-ewwel imputazzjoni dedotta fil-konfront tieghu;**
- ii) **Tirrevokaha f'dik il-parti fejn illiberat lill-appellat mit-tieni imputazzjoni migjuba kontrih u minflok issibu hati ta' l-istess, u dana fit-termini ta' l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta;**
- iii) **Tirrevokaha f'dik il-parti fejn imponiet fuq l-appellat multa ta' tlett mitt Ewro (€300) u minflok tikkundannah ihallas multa ta' elfejn u hames mitt Ewro (€2,500); u**
- iv) **Tirrevokaha f'dik il-parti fejn imponiet fuq l-appellat skwalifika milli jkollu jew li jikseb licenzja tas-sewqan ghal zmien ta' tmint ijiem u minflok tiskwalifika lill-istess appellat milli jkollu jew milli jikseb licenzja tas-sewqan ghal zmien ta' sena mid-data ta' din is-sentenza, liema skwalifika ghandha tibda topera mid-disgha ta' ghada fil-ghodu.**

Edwina Grima

Imhallef

